

تأثیر گروه تعلیمی و گروه حساسیت‌آموزی بر میزان اشتباهات ناشی از انتقال متقابل منفی مشاوران / روان‌درمانگران

رضا خاکپور^۱

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۰۵ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۱۲

هدف: مشاور شدن بدون رشد کردن، خودآگاهی و کمال یافتن، امکان پذیر نیست و خودکاو و خود اکتشافی از طریق دریافت مشاوره و روان‌درمانی؛ فرصت‌های بی‌نظیری را در این زمینه در اختیار مشاور می‌گذارد. هدف این پژوهش بررسی و تعیین تأثیر روان‌درمانی گروهی با رویکرد تعلیمی و رویکرد حساسیت‌آموزی بر میزان اشتباهات ناشی از انتقال متقابل روان‌نژندانه مشاوران و روان‌درمانگران است.

روش: برای این منظور ۴۵ نفر (۲۸ زن و ۱۷ مرد) از مشاوران دارای تحصیلات تکمیلی و شاغل در مراکز مشاوره دانشگاهی شهر تهران بطور تصادفی از میان جامعه آماری (۱۳۵ نفر) انتخاب و به طور مساوی در دو گروه آزمایشی و یک گروه کنترل قرار داده شدند.

یافته‌ها: مقایسه نتایج اجرای مداخله‌های گروهی (هرکدام ۸ جلسه ۹۰ دقیقه تا ۲ ساعت) روی مشاوران به وسیله «سیاهه اشتباهات درمانی مشاوران» در پیش‌آزمون و پس‌آزمون، نشان داد که هر دو گروه تعلیمی و حساسیت‌آموزی در مقایسه با گروه کنترل، بر کاهش میزان اشتباهات ناشی از انتقال متقابل منفی مشاوران تأثیر معناداری داشته‌اند.

نتیجه‌گیری: دریافت مشاوره و روان‌درمانی و نظارت شخصی و گروهی در کاهش اشتباهات مشاوران در فرایند کار با مراجعان مؤثر است.

کلیدواژه‌ها: گروه تعلیمی، گروه آموزش حساسیت، انتقال متقابل، مشاوران.

۱. (نویسنده مسئول)، دکتری مشاوره و روان‌درمانی، استادیار، گروه مشاوره و راهنمایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی،

دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، تهران، ایران. (r.khakupour578@gmail.com)

مقدمه

انجام مشاوره و روان‌درمانی مستلزم رعایت اصولی است که به مشاوران و روان‌درمانگران کمک می‌کند تا به تمام ابعاد این خدمات توجه کنند (احمدی، ۱۳۸۳). اصول حرفه‌ای مشاوره و راهنمایی ماهیت عمل آن را روشن می‌سازند و به فعالیت مشاور جهت می‌دهند. بنابراین مشاور باید در جریان مشاوره به آنها توجه کند. تأکید بر همکاری و اختیار، اعتقاد به آزادی، استقلال و ارزشمندی انسان (شفیع‌آبادی، ۱۳۷۴) و حق تصمیم‌گیری و انتخاب آگاهانه درمانجو (شرتزر و استون^۱، ۱۹۸۰) و برآوردن نیازهای درمانجو (ونه نیازهای مشاور) (گیسون و میشل^۲، ۲۰۰۵؛ ترجمه ثنایی و همکاران، ۱۳۸۶) از اصول بنیادی مشاوره و روان‌درمانی هستند.

به بیشتر مشاوران و روان‌درمانگران در آموزش‌هایی که می‌گذرانند گفته می‌شود که باید با درمانجویان همدلی کنند، به آنان احترام بگذارند، با آنان رو راست و صادق باشند، گرم و صمیمی رفتار کنند، از قضاوت درباره آنان خودداری کنند (تامپسون و رودولف^۳، ۱۹۹۶)، احساسات و هیجان‌های خود را بشناسند و آنها را مهار کنند و به ویژه با درمانجویانشان در میان نگذارند (مارجیسون^۴، ۱۹۹۷ و شارف^۵، ۱۹۹۶)، از غیررسمی بودن با درمانجو پرهیزند، درمانجو را با نام کوچک او مورد خطاب قرار ندهند^۶، به درمانجو چای یا قهوه تعارف نکنند و بیش از ۵۰ دقیقه برای هر درمانجو وقت نگذارند (یالوم^۷، ۲۰۰۳).

به هنگام برقراری رابطه با مراجعان، مشاوران باید به کارهایی که نباید انجام دهند نیز

1. Shertzer, B., and Stone, Sh.
2. Gibson, M., and Mitchell, R.
3. Thompson, C.L., and Rudolph, L. B.
4. Margison, F.
5. Sharf, R.

۶. درمانجو را با نام کوچک او صدا کردن در تمام رویکردهای مشاوره و روان‌درمانی اشتباه تلقی نمی‌شود. برای مثال، اوکان (۱۹۹۷) صدا کردن درمانجو با اسم کوچک یا «تو» را به عنوان یک رفتار تأثیرگذار در ایجاد رابطه از سوی مشاور می‌داند. م.

7. Yalom, I. D.

